

la platja estava a entrada plena.

Les terres conreades, la munió de pobles, l'esclat de vida corrent i allunyant-se de Barcelona com si volgués seguir l'empenta de la gran ciutat, la mar blava on l'horitzó obre noves perspectives a tota idea d'engrandiment convidaven al comentari d'actualitat i obrien el cor a l'esperança. Si n'hem passat i dit de coses!

En ser al Masnou, hem torçat enfilant el camí d'Argentona i d'allí a Òrrius. No ho coneixia. I ja a la finca del senyor Figueras, he pogut apreciar la importància arqueològica de la dita església retrobada. Sobrepuja fins i tot les explicacions donades. Caire de catacumba, amb l'altar al mig de l'absis per a oficiar el capellà de cara al poble. Totes les parets són d'obra vista i el sostre embigat. La porta d'entrada és baixa i amb tres arcades i la llum entra de faisó misteriosa. El paviment tot enllosat. A l'esquerra, un llarg pedrís de pedra. A la dreta, un altaret de reserva, emocionant de debò. A la paret d'enfront de l'entrada, el sepulcre que servia de menjadora.

Hem penjat el quadro de sant Pere, he fet un apunt de l'interior de l'església i hem sentit el xerroteig dels ocells en caure el Sol en aquella hora de calma i benaurança. Que n'és de bonica la pau del camp! I com ens acosta mes al Cel!

L'auto s'ha posat a roncar i hem emprès el retorn a Barcelona. Curta, però bella excursió.¹

1. Renart, Joaquim, *Diari 1918-1961. Volum tercer (1924 -1926)*, Barcelona: Curial Edicions Catalanes /Fundació Revista de Catalunya, 1998, p. 426.

la plaça Xica de mataró

MARIA JOSEP CASTILLO

El passat mes de maig va veure la llum aquest llibre escrit per una mataronina, de tema mataroní i fruit de l'autopublicació. La plaça Xica és un dels espais emblemàtics del centre històric de Mataró. El nom que porta es relaciona amb un altre de proper, la plaça Gran. Les dues tenen en el comerç l'eix de la seva activitat. Però com el seu nom indica, la Xica és com la germana petita d'un seguit d'espais públics que començarien una mica més amunt, a la plaça de Santa Maria, i acabarien una mica més avall, a

la plaça de la Peixateria. Fins i tot la seva "categoria" bascula entre plaça i carrer, l'anomenat Sant Cristòfol.

Pilar González-Agàpito, durant uns anys regidora de l'Ajuntament de Mataró, va néixer a la plaça Xica. El seu llibre és, doncs, un homenatge a l'escenari de la seva infantesa, on els seus

---

■ González-Agàpito, Pilar

■ *La plaça Xica, un petit món*

■ Mataró, 2013

---

pares regentaven un establiment comercial, Les Olivetes. Per la seva redacció ha fet una recerca que, partint dels seus records, ens trasllada als anys 50-70 del segle passat després de mantenir una sèrie d'entrevistes amb els que allà viuen o vivien o amb els seus familiars. El petit món del títol és un microcosmos que girava al voltant de les botigues i els botiguers, que sovint vivien al mateix immoble del negoci. És, per això, que gran part del gruix del llibre es dedica a repassar-les una per una, des de les més conegudes i encara existents, com La Confiança, o la Creu Blanca, a les que baixaren la persiana de forma definitiva fa temps.

Els records s'entreenen sovint en les persones i els seus costums, en oficis ja desapareguts, com el de sereno o l'esmolador, en com sense neveres elèctriques el gel es repartia a diari, o en com, als burots, s'aturaven els venedors forasters per pagar l'impost municipal corresponent abans de vendre les seves mercaderies a ciutat... La Pilar ens parla dels empleats de les botigues que com

a dependents ajudaven als amos del negoci, i també de la clientela, majoritàriament femenina.

Són vint-i-cinc els establiments comercials repassats per l'autora, molts dedicats a la venda de queviures i molts d'ells especialitzats en pocs productes. La majoria porten el nom de la família propietària; altres, un mal nom prou identificador de la mercaderia a la venda, com la carnisseria Can "Taiaossos" o la Carmen dels Ous. De cada botiga se'ns expliquen els orígens, la història, els possibles canvis d'ubicació, les estratègies comercials, els horaris, les anècdotes... En cada capítol, entrem en un racó d'aquest petit món de la mà dels seus protagonistes, venedors i compradors que ens endinsen en la vida quotidiana de la ciutat de fa unes dècades.

Com a mostra d'aquestes botigues ens entreenim en la dels pares de l'autora, Can González, o Les Olivetes, gestionada per en Teófilo i la Pilar. En Teófilo havia arribat a Mataró des d'Extremadura als anys 30 del segle XX. La seva filla ens explica els seus incipients orígens com a boti-

guer, "rellogant" un tros de taulell d'un altre botiga per vendre les seves olives. El negoci s'amplià a les conserves, el bacallà i els formatges. La venda es feia al detall i a l'engròs. Els González-Agàpito tenien la vivenda sobre la botiga i el negoci s'amplià prou com per arribar a tenir força empleats (dependents per la venda al detall i homes per la venda a l'engròs). Cap dels fills va voler seguir amb el negoci, per la qual cosa, es va traspasar.

La recerca de la Pilar no s'ha limitat a les fonts orals. El complement de les pàgines del llibre el constitueixen les seves il·lustracions. Nombroses fotografies ens transporten al segle passat, al món en blanc i negre de la nostra infantesa o joventut. Així podem veure les botigues, els botiguers, les activitats socials a la plaça (jocs infantils, processons, el mercat ambulatant...) I com a separador de capítols, com a símbol dels comerços de la plaça, la Pilar ha triat un detall de la façana de can Pinós o La Confiança que repetidament apareix al llarg de l'obra.

